

عنوان پروژه: آموزش احیا قلبی ریوی به دانش آموزان دبیرستانی

مجری پروژه: رضا جالی زاده، لیسانس، معاون مرکز مدیریت حوادث و فوریتهای پزشکی استان

ناظر طرح: آقای دکتر علی اخوان، دکترا

پیام گزار سلامت: آقای دکتر عبدالله کشاورز، دکترا، مدیر درمان دانشگاه علوم پزشکی

همکاران اصلی پروژه: آقای دکتر وحید رائفی، دکترا- آقای اکبر نجف لو، کارشناس- آقای علی سلیمانی، کاردان- خانم سکینه احمدی، کارشناس

خلاصه پروژه:

ایست ناگهانی قلبی یکی از عوامل بسیار شایع منجر به مرگ می باشد که در بسیاری از موارد در محیط های خارج از بیمارستان و بخش های اورژانس روی می دهد. بیشتر قربانیان در هنگام ایست قلبی دچار فیبریلاسیون بطنی (VF) می شوند. طی بررسی ها مشخص شده است که شانس بقای بیمار طی CPR در ۶-۴ دقیقه اول پس از ایست قلبی حدود ۳۰ درصد می باشد که با به کارگیری وسایل مجهز به ۴۹-۷۵ درصد هم می رسد. احتمال بقا با گذشت زمان کمتر می شود بطوریکه اگر ۶ تا ۱۰ دقیقه از ایست قلبی بگذرد و سپس CPR شروع شود این احتمال به ۸ درصد کاهش می یابد و بعد از آن امکان نجات فرد به صفر نزدیک خواهد شد.

مهمترین عامل تعیین کننده شانس زنده ماندن افراد در ایست های ناگهانی قلبی حضور یک امدادگر با تجربه، آماده و تواناست اما از آنجایی که حضور افراد متخصص این امر در لحظات اول حادثه بر بالین مصدوم عملا امکان پذیر نیست، این فرآیند تا رسیدن تیم پزشکی معرج باید توسط افراد حاضر در صحنه که عملا امدادگران غیر حرفه ای و مردم عادی هستند بطور صحیح انجام شود تا از اتلاف وقت و در نتیجه کاهش شانس بقای بیمار کاسته شود.

طی برگزاری جلسات متعدد (بیش از ۲۰۰ نفر ساعت کار کارشناسی) با همکاران اصلی، ناظر، رابط سلامت، مشاورین و اعضای کمیته راهبری پروژه، در خصوص شیوایی و سادگی مطالب، نحوه ارائه آن و انتخاب اساتید و مربیان با تجربه و متعهد بحث و تبادل نظر گردید. سپس کارگاه سه روزه برای مربیان (۱۵ نفر با بیش از ۲۰۰ نفر ساعت کار کارگاهی) برگزار شد. کتابچه آموزشی با استفاده از آخرین متدهای احیا بر اساس پروتکل ۲۰۱۰ انجمن قلب ایالات متحده (AHA)، در مورد کمک های اولیه و احیای قلبی- ریوی در بزرگسالان تهیه واز وسایل کمک آموزشی مانند مانکن CPR و ویدئو پرژکتور استفاده شد. در این طرح ۱۲۰۰ نفر دانش آموز دبیرستانی که بر اساس روش نمونه گیری خوشه ای وارد مطالعه شده بودند، در قالب ۴۰ کارگاه یکروزه آموزش دیدند که از این تعداد ۷۰۰ نفر دانش آموز پسر و ۵۰۰ نفر دانش آموز دختر بودند. برای مشخص نمودن میزان آگاهی های گروه هدف قبل از شروع آموزش (pretest) و اثر بخشی آموزش های ارائه شده (posttest)، پرسشنامه ای با ۲۰ سوال در دو مرحله در اختیار افراد مورد مطالعه قرار گرفت.

نتایج مطالعه نشان داد که در بین ۱۲۰۰ نفر دانش آموز مورد مطالعه ۱۲/۳ در صد قبلا دوره کمک های اولیه را دیده بودند. ۹۵ در صد دانش آموزان آموزش های عملی را در ماندگاری مطالب یاد گرفته شده موثر می دانستند. از بین افراد مورد مطالعه ۲۸ در صد پسر ها دارای اطلاعات ۲۵ از ۱۰۰ نمره و ۱۲ در صد دارای اطلاعات بیش از ۴۰ نمره از ۱۰۰ در مرحله قبل از آموزش بودند. در بین دخترها ی شرکت کننده در مطالعه ۲۶ در صد دارای اطلاعات ۲۵ از ۱۰۰ نمره و ۱۹ در صد دارای اطلاعات بیش از ۴۰ نمره در مرحله قبل از آموزش بودند. ارتباط معنی داری بین سطح سواد والدین با میزان اطلاعات دانش آموز قبل از آموزش ها وجود داشت. ($p=0/01$). همچنین ارتباط معنی داری بین جنس و اطلاعات قبل از آموزش نیز وجود داشت. ($p=0/01$). بین سطح دانش و اطلاعات قبل و بعد از آموزش نیز ارتباط معنی داری ($p=0/01$) وجود داشت.

آموزش های عملی و چهره به چهره تاثیر بسزایی در یادگیری و ماندگاری آموزشها در ذهن آموزش گیرنده خواهد داشت. و آموزش در سنین یادگیری با درک موقعیت خطر ایست قلبی کمک بسیاری در نجات جان بیماران در ۶ دقیقه طلایی خواهد داشت.